Рецензії

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ «ЦЕРКОВНО-ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ РИМСЬКИХ ПАП» (автор М.Отрош)

MONOGRAPH REVIEW
"CHURCH-POLITICAL HISTORY OF ROMAN POPES"
(author M. Otrosh)

У 2019-2020 рр. вийшла друком тритомна монографія «Церковно-політична історія Римських пап» доктора юридичних наук Отроша Михайла Івановича, знаного в академічній науці України фахівця у галузі міжнародного політичного права, в контексті комплексного дослідження теоретико-методологічних проблем функціонування Ватикану і Святого Престолу і діяльність Римських пап від першого століття християнства до його поділу (перший том, 390 с.), церковно-політичні трансформації від цього періоду до Вестфальського миру 1648 р. (другий том, 297 с.), церковно-політична діяльність Римських пап в Новій і Новітній історичні періоди (том третій, 510 с.). Трьохтомник вийшов під грифом Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ, якому підняті теми тематично близькі.

В процесі опрацювання джерельного матеріалу, зокрема офіційних католицьких документів, які стосуються історії Римських пап та інституалізаційних структур Ватикану, автор дотримувався основоположних принципів академічного релігієзнавства: історизму, наукового об'єктивізму, позаконфесійності, плюралізму і толерантності.

Цим дослідженням доктора юридичних наук М.І. Отроша доведено, що Святий Престол як суб'єкт міжнародних відносин і міжнародного права має дипломатичні відносини майже з 200 країнами не лише християнської, а й з мусульманської, індуїстської, буддійської та іншої конфесійної ідентифікації. Взаємодіючи з усіма цими державами та з провідними міжнародними інституціями (зокрема з ООН і Європейським Союзом), як активний депозитор збереження світового правопорядку Святий Престол налагоджує екуменічні взаємини з усіма християнськими церквами і міжконфесійних діалог з нехристиянськими світовими релігіями. Проекти наукової, освітньої, культурної, екологічної співпраці з різними країнами надають нового обрису сучасному інституту папства і функціонуванню Римським папам.

Водночас нагальна потреба в такому дослідженні й виданні тритомної церковно-політичної історії Римських пап і діяльності Ватикану є очевидною після встановлення 8 лютого 1992 р. дипломатичних відносин між Україною і Ватиканом.

Відтак, для відповідних українських інституцій набуває особливої актуальності правильне розуміння церковно-політичної історії Римських пап і вміле використання набутих знань для практичної діяльності.

Отже, тритомна монографія М.І.Отроша «Церковно-політична історія Римських папа» є першим у вітчизняній

філософській (релігієзнавчій) науці комплексним дослідженням в якому показано, що Римський папа як глава Католицької церкви володіє одночасно духовним і світовим суверенітетом. Його служіння в інтересах Католицької церкви (духовна і світська складові) забезпечуються як ним особисто, так і системою підпорядкованих йому органів церковно-політичного характеру. У дослідженні історії понтифікатів значну увагу приділено аналізу сучасної католицької концепції захисту прав людини, внеску Святого Престолу у зміцнення міжнародної безпеки та врегулювання міжнародних конфліктів, розв'язання глобальних проблем міжнародного співтовариства. Святий Престол – загальновизнаний суб'єкт міжнародного права. Окрім діяльності в ООН в ролі спостерігача, він бере активну участь в роботі майже 20 спеціалізованих установ в ООН, представлених в 14 установах безпосередньо від імені Держави-міста Ватикан. Святий Престол присутній в організації ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) зі спостережною місією, оскільки ці проблеми входять в коло постійних інтересів Ватикану. Святий Престол своїм моральним авторитетом підтримує діяльність Міжнародного агентства з атомної енергії і є повноважним членом цієї організації. Особливу увагу Ватикан приділяє Європі. Святий Престол є членом Організації безпеки і співробітництва в Європі та інших міжнародних організацій.

Відтак, тритомна монографія доктора юридичних наук Отроша Михайла Івановича «Церковно-політична історія Римських пап» зацікавить і буде корисною для науковців, працівників відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування, викладачів і студентів юридичних, історичних, філософських та богословських вузів і факультетів, а також для широкого кола читачів, яких

Рецензія на монографію «Церковно-політична історія...

цікавлять питання релігійного фактору у сфері державно-церковних і міжнародно-правових відносин.

Петро Яроцький
доктор філософських наук, професор,
провідний науковий співробітник
Відділення релігієзнавства Інституту філософії
імені Г.С.Сковороди НАН України